

Gerardo Pisarello: “Barcelona en Comú no té el poder real; tenim una quota de poder molt petita”

El número 2 de Barcelona en Comú, Gerardo Pisarello (Tucumán, l'Argentina, 1970), passa balanç a la seva vida com a activista social i, sobretot, al primer any com a govern a la capital de Catalunya. Doctor en dret, exprofessor de la Universitat de Barcelona, vinculat a moviments socials i autor d'uns quants llibres. Era vicepresident de l'Observatori DESC i membre de Procés Constituent. És una de les ments pensants dels Comuns. Ara, però, s'ha d'enfrontar per primer cop al fet de governar l'Ajuntament de Barcelona i, per tant, a les contradiccions, les incoherències o la complexitat. Això és un resum de dues hores de conversa lenta al Centre Cívic La Sedeta, de Barcelona.

Text: Sergi Picazo / Fotos: Xavi Herrero

D'on surt Gerardo Pisarello?

Jo sóc fill d'un moment molt especial de l'Argentina i de l'Amèrica Llatina. Sóc fill d'un moment de gran rebel·lió als anys setanta i fill també d'una gran tragèdia com a reacció a aquesta rebel·lió. Sóc fill de les ànsies de canvi i ahora sóc fill d'una època de por. Les dictadures llatinoamericanes van ser el laboratori neoliberal i una contraofensiva conservadora brutal. La meua mare era mestra rural i el meu pare era un advocat modest.

Com acaba un jove advocat de Tucumán, una de les regions més pobres del nord de l'Argentina, a la Barcelona dels anys 2000?

Havia estudiat a la Facultat de Dret de Tucumán i m'havia implicat en lluites estudiantils. Quan vaig acabar la carrera, em van concedir una beca per estudiar el doctorat a Madrid. Hi arribo l'any 1996 amb la victòria d'Aznar. Hi vaig viure quatre anys, dos a Vallecas. El 2001, un professor de dret constitucional de la Universitat de Barcelona, Miguel Ángel Aparicio, m'ofereix fer classes com a professor... tot i que professor precari. La culpa de la meua arribada a Barcelona és seva. Jo havia intentat tornar a l'Argentina, però era impossible. El menemisme ens va expulsar a tota una generació. Però venir a Barcelona era una gran oportunitat. Tota la meua joventut era plena de lectures sobre la Guerra Civil, l'anarcosindicalisme i les lluites socials. Barcelona era per a mi una ciutat oberta, llibertària, de costums progressistes. Per mi, significava una revenja de tot el que m'havia tret la dictadura argentina. És un enamorament immediat.

“Els poders fàctics pensen que som un error inconcebible de la democràcia. No tenen ni el nostre número de telèfon”

Què sents quan entres per primer cop a l'Ajuntament de Barcelona com a número 2 del govern d'una ciutat a la qual vas arribar com un jove professor universitari immigrant 'sudaca' i d'esquerres...?

Jo ho visc com una rebel·lió plebea en plena crisi de règim. Portava molts anys vinculat a moviments socials i a grups d'esquerres. Però sempre érem molt marginals. De sobte, fruit del 15-M i d'un procés lent d'indignació, ens vam trobar al comandament central de la ciutat. Els poders fàctics, quan ens veuen aquí pensen que som un error inconcebible de la democràcia. Segurament tenen part de raó: una alcaldessa dona i de classe popular, un tinent d'alcalde llatinoamericà, un govern ple d'activistes socials. Jo era plenament conscient del que estava passant quan vaig entrar a l'Ajuntament per primer cop.

L'Ajuntament de Barcelona és 'Matrix', com deia David Fernández del Parlament?

'Matrix'..., més aviat de petit 'Leviatan'... Quan arribem allà, confirmem tot allò que havíem teoritzat abans. L'Administració és una màquina que es resisteix al canvi, té espais d'opacitat i acumula moltes inèrcies. Els temps són més lents del que voldríem. Es bloquegen algunes decisions. Tenim un repte enorme al davant.

“Un poder com el de Barcelona tendeix a allunyar-te de la gent i del carrer”

Es diu que el poder corromp. Us ha corromput —no per corrupció econòmica, sinó perquè us canviï l'essència— a tota una generació d'activistes socials?

La gestió quotidiana d'un poder com el de Barcelona tendeix a allunyar-te de la gent i del carrer. Però això no ha de dependre del virtuosisme moral de persones individuals. Per això cal pensar dispositius que evitin aquesta llunyania. Has de trencar les agendes, controlar tot el que fas, establir codis ètics. Pepe Mujica sempre deia que el poder reflecteix el que les persones veritablement som. Però, si no hi ha contrapoder social i pressió ciutadana, el poder ens pot arribar a corrompre. A la meva tauleta de nit tinc llibres de Montaigne, de Marc Aureli i de tots els que han pensat la qüestió del poder: la sensació que pots manar és una sensació il·lusòria. Hem de ser conscients psicològicament que el poder dura molt poc.

Ada Colau té un cartell a la porta del seu despatx que diu: “No oblidem mai qui som i per què som aquí”. Us n'heu oblidat?

Això és molt important. Jo estic marcat per una biografia. Des de ben petit sé que és difícil oblidar-me d'on vinc. Sento una responsabilitat enorme per no fallar a la gent. Hem d'estar a l'altura.

“Una nit de juny de 1976, un grup d'encaputxats va entrar a casa i van segrestar el meu pare. Va aparèixer mort”

La teva vida canvia radicalment un juny de 1976. Ara fa 40 anys. Tu tenies 5 anys quan la dictadura de Videla i de Massera segresta el teu pare. Què va passar?

Uns quants mesos després del cop d'Estat, les amenaces contra el meu pare augmenten. El meu pare va decidir que no podia marxar. No s'imaginava el que podia arribar a passar. Una nit va entrar a casa un grup de vuit o nou persones encaputxades. El van segrestar. Se'l van endur. Jo hi era, puc encara recordar-ho. Poc temps després apareix el seu cos assassinat en una altra província del nord

de l'Argentina. Paradoxalment, el fet que el cos del pare aparegués va ser, si més no, una certesa del que havia passat. Vam poder fer el dol.

Qui era el teu pare, [Ángel Gerardo Pisarello](#)?

El meu pare era un advocat modest. Pertanyia al Partit Radical, que és un partit liberal, progressista, i que té una ala esquerrana. Ell havia participat molt activament en les lluites contra el tancament de la indústria sucrera, que era la més important a la regió de Tucumán, ja durant la dictadura d'Onganía. Als anys setanta, després del retorn de Perón a l'Argentina, el meu pare es converteix en defensor de presos polítics. Començava aleshores a actuar la Triple A, l'Aliança Anticomunista Argentina. Abans del cop d'Estat del 76, ja ens havien posat dues bombes a casa. Hi arribaven amenaces de mort. Eren temps durs. I van començar les desaparicions.

“Jo sabia qui era. Sabia que era fill d'un assassinat que no es podia ni esmentar”

Com us ho feu la família per sobreviure en plena dictadura, sent fill de qui eres, a la Tucumán dels anys setanta i vuitanta, on hi va haver una fortíssima repressió i un empobriment brutal de les classes populars?

Vam haver d'anar a viure a casa d'una tieta. Ens havíem quedat sense res. Sense absolutament res de res. El meu pare només tenia deutes. Són anys molt tristos. Jo sabia qui era. Sabia que era fill d'un assassinat que no es podia ni esmentar. Tenia un cognom gairebé prohibit. D'aquest tema, no se'n parlava. La meva mare treballava en quatre llocs alhora i, malgrat tot, encara la perseguien a vegades cotxes camuflats de la policia. Quan torna la democràcia, l'any 1983, les coses canvien. Hi ha una rehabilitació de la figura del meu pare. Es fan homenatges, judicis contra els militars. Recupero, doncs, l'orgull de la meva biografia.

Et fa mal recordar?

Des que vaig arribar aquí són temes dels quals pràcticament no n'he parlat. Sentia una mena de pudor. No parlava d'això. M'he implicat més en causes de drets humans d'altres països llatinoamericans, com a Mèxic o Brasil, que d'Argentina. En canvi, ara, sento la necessitat de poder explicar-ho. Com a homenatge al meu pare i a la meva mare, als 30.000 desapareguts, a tota la gent que ho va passar malament.

“A IU de Madrid alguns em consideraven massa independentista o massa de Podem”

Fem el salt a la política catalana. Havies de ser candidat català d'EUiA en les europees de 2014. Però hi va haver tota una sèrie de problemes amb la direcció d'IU, et van relegar i al final vas decidir no anar-hi. Què va passar de veritat?

Jo havia estat molt implicat en el 15-M i a Procés Constituent, i en alguns moviments socials. Quan arriben les eleccions europees, gent d'EUiA i també gent de Podem m'ofereixen anar com a candidat perquè havia participat en la campanya contra la Constitució europea i havia escrit un parell de coses sobre el tema per a a [l'editorial Icaria](#). Vaig pensar que, malgrat que jo no era militant d'Esquerra Unida, era una opció. Però va sortir malament. La direcció d'IU a Madrid no estava preparada per incorporar una persona independent a la que alguns d'ells la consideraven independentista o massa propera a Podemos. Ara ho veig com una errada.

On, quan i com coneixes tot el grup inicial de Guanyem Barcelona: Ada Colau, Jaume Asens —amb qui escrivies articles a ‘Público’—, Xavier Domènech, Gala Pin, Adrià Alemany...?

A qui conec primer és a **Jaume Asens**. Era l'advocat de totes les causes, una persona que admirava molt. Ens vam entendre molt ràpid per la manera comuna d'enfocar el Dret com una eina d'acció política i en defensa dels drets humans. Em recordava coses del meu pare... Temps després, jo m'havia vinculat a l'Observatori DESC i havia escrit un llibre sobre el dret a l'habitatge com a dret humà. Allà vaig conèixer l'**Ada Colau** a les mobilitzacions de V de Vivienda. Jo venia fent una tasca de reflexió jurídic-política sobre el dret a l'habitatge i la vaig posar al servei del moviment.

Anys després decidiu fer el pas per fundar Guanyem Barcelona. El llibre ‘Ada, la rebel·lió democràtica’ (Ara Llibres), del periodista Joan Serra, explica que hi va haver un debat en què Adrià Alemany defensa la idea de presentar-se a les eleccions espanyoles i tu preferies les municipals. Com va anar això?

Portàvem temps fent reflexions sobre el pas a la política institucional. Teníem clar que la via municipalista, tenint en compte el que era Barcelona i els nostres vincles amb els moviments socials, era la que podia tenir un arrelament més important. La barreja de l'experiència del 15-M i l'esclat sobiranista estava deixant un pòsit de mobilitzacions. Començar per l'àmbit municipal era la lectura més sensata. Tot i això, recordo que la decisió final de presentar-se a les municipals es pren per un marge molt estret de vots a favor.

“La meua lectura és que encara vivim en el llarg Termidor. Vivim en un temps de derrota”

Quina anàlisi fas tu d'aquest moment històric entre la indignació del 15-M, l'esclat sobiranista i la crisi del règim del 78?

Jo vaig escriure un llibre que portava per títol '[Un largo Termidor. La ofensiva del constitucionalismo antidemocrático](#)'. Vivim, crec, en un llarg Termidor. El Termidor és l'etapa de la Revolució Francesa després del cop d'Estat contra l'ascens dels moviments democràticoradicals. S'identifica com el moment de reflux i de reacció conservadora. Un fenomen desdemocratitzador davant l'auge democràtic. La meua lectura és que encara vivim en el llarg Termidor. El neoliberalisme és un llarg Termidor que comença als anys setanta i vuitanta que provoca una reconfiguració de les relacions de poder en favor d'una minoria de la població. Hem de fer una lectura de cicle llarg. Jo crec que encara som en aquesta fase. En faig una lectura pessimista.

Em sorprèn aquesta visió perquè, des del vostre espai, s'ha parlat molt de la crisi de règim i de la finestra d'oportunitat per canviar-ho tot davant l'ascens dels Comuns, de Podem o de la CUP. No estàveu a punt de 'guanyar'?

Per raons biogràfiques, jo mai he combregat amb l'anàlisi que estàvem a punt de fer la revolució. Sempre he estat al costat de la gent que impulsa canvis i que lluita al carrer amb optimisme, però no he compartit sempre l'anàlisi política que feia molta gent de moviments socials. Sempre he sigut conscient que venim d'una gran derrota. Dins aquestes quatre dècades de derrota, hi ha moments de resistència i de construcció d'alternatives, sobretot a partir de l'aparició del zapatisme i del moviment antiglobalització. El debat, ara, és fins on pot arribar aquesta finestra d'oportunitat. Jo, per això, no era tan optimista amb el fet que a l'Estat espanyol es pugui produir un canvi radical de manera imminent i, en canvi, pensava que a escala municipal podíem tenir força. S'obre una certa finestra d'oportunitat. El 15-M i l'esclat sobiranista són l'esclat democratitzador que s'obre.

Haviem d'acompanyar aquesta onada democratitzadora. Jo abans m'hauria plantejat fer política catalana o municipal que no pas política espanyola.

“Ens sentim protegits per la irrupció de Podem i de la CUP”

En el teu primer discurs com a primer tinent d'alcaldia a l'Ajuntament de Barcelona va dir: “Només si aconseguim acabar amb certs privilegis inacceptables, i sobretot, si emprenem des del primer moment un canvi cultural, de mentalitat, podem avançar”. Jo he defensat allò que Barcelona en Comú pot guanyar les eleccions, però té un problema: guanyar el poder i, per arribar, cal guanyar abans l'hegemonia. Com ho veus?

Efectivament, Barcelona en Comú no té el poder real. Tenim una quota de poder molt petita. Si parlem de Poder en majúscula, el poder més decisiu és el poder econòmic, el cultural, el mediàtic, el militar... i aquests poders no els tenim. La generació d'una hegemonia alternativa exigeix un canvi de mentalitat en l'àmbit de les idees però també canvis materials. Si no toquem alguns privilegis a la ciutat, no hi haurà canvi a Barcelona. Tanmateix, crec que des del poder municipal tenim una oportunitat de generar contrapoder. Això ja va passar a la Primera República espanyola. Per què? Perquè Barcelona pot tenir un poder relativament petit; però, si ampliem el focus, veiem la gent de Badalona, de Madrid, de Saragossa, de la Corunya, de Cadis... Sents, doncs, que formes part d'un moviment més ampli on totes aquestes experiències et protegeixen. Ens sentim protegits per la irrupció de Podem, per l'emergència de la CUP. Sentim que hi ha un arxipèlag d'experiències transformadores que ens donen força.

“El director de ‘La Vanguardia’ i el president de La Caixa em van preguntar el mateix: «Entens el català?». Mostra un prejudici”

Parlem sobre el Poder Mediàtic.

El gran tabú.

Sí? Per què?

Per la dificultat de poder parlar obertament del tema dels mitjans de comunicació. El que va passar amb Pablo Iglesias en va ser un exemple. Hi ha coses que no es poden dir sobre els mitjans considerats seriosos i que tenen una incidència forta en la conformació del sentit comú. Això demostra la gran feblesa de la democràcia a Espanya i a Catalunya. La concentració de poder mediàtic en poques mans condiciona el funcionament de la democràcia.

La ‘Vanguardia’ no és un diari. És una institució, segurament un poder fàctic, a la ciutat de Barcelona. Quin tractament esteu rebent de diaris com ‘La Vanguardia’?

Els grans poders mediàtics tradicionals van rebre'ns amb un gran desconcert. Me'n recordo que un dels primers articles després de l'arribada de Barcelona en Comú a l'alcaldia és una reflexió sobre els sistemes electorals com insinuant que havia estat un error tenir un sistema electoral que no impedeixi que forces polítiques com la nostra arribessin al govern. Evidentment, no representem els mateixos interessos. Però, dins d'aquests mitjans conservadors, hi ha veus diferents i matisades.

T'has reunit amb el director de ‘La Vanguardia’?

La primera reunió que vam tenir amb Màrius Carol va tenir una anècdota molt simbòlica. Em va preguntar, abans de començar, si jo entenia el català. Em va passar també en la primera reunió amb Isidre Fainé, de CaixaBank. Això reflectia un profund desconeixement de qui érem i d'on veníem. Un prejudici. Però segurament no era només desconeixement de Màrius Carol o de Fainé, sinó dels poders fàctics en general. Per primer cop, no tenien els números de telèfon dels membres del govern de la ciutat, no sabien en quines festes trobar-nos, no sabien quins podien ser els canals per parlar amb nosaltres. Això, en part, ens ha protegit; i, en part, ha sigut un problema perquè pot generar malentesos o posicions massa defensives.

'La Vanguardia' va titular en portada l'endemà del 24-M: "Cambio radical". Realment, Barcelona en Comú vol i pot fer un canvi estructural de fons tocant els interessos del poder a la ciutat?

Si la pregunta és què vol Barcelona en Comú... és diferent de la de què pot fer. Jo sóc una persona que creu que el capitalisme financer i neoliberal és una tragèdia per a la reproducció de la vida, que concentra poder en poques mans i que en el fons és incompatible amb la democràcia. Hem de transformar les estructures de poder: democratitzar el poder polític i econòmic. Aquesta és la meva convicció, ara i sempre. Però, quan arribem al govern d'una ciutat, ens hem de preguntar moltes qüestions. Què podem fer per conquerir drets per a les persones, sobretot per als col·lectius més vulnerables, i per posar límits als poderosos? Quina correlació de forces tenim? Per fer qualsevol canvi substancial a Barcelona, necessitem fer aliances perquè necessitem el suport de 21 regidors, i nosaltres en tenim 11. Aquest primer any, Barcelona en Comú no ha fet totes les polítiques que nosaltres volíem, sinó que hem fet les polítiques que han aconseguit tenir aliats. Hem avançat en polítiques redistributives com no s'havia fet mai a l'Ajuntament.

Això significa assumir el discurs del 'No hi ha alternativa' i, fins i tot sent més dur, admetre que 'No se puede'?

No! Al contrari! Aquest any hem demostrat que 'Sí se puede' i que sí que hi ha alternatives. Barcelona ha aixecat esperances arreu d'Europa perquè hem demostrat que podíem aplicar mesures alternatives a les polítiques d'austeritat, perquè hem lluitat contra la 'llei Montoro' i el que planteja la 'troica'. Hem començat a fer polítiques fiscals redistributives, no hem fet retallades, hem impedit que milions d'euros quedessin al calaix per millorar la vida als barris, ens hem oposat al TTIP, als paradisos fiscals...

"Si al carrer hi ha mobilització i pressió, nosaltres podrem fer més canvis"

Hi ha gent dels moviments socials i de l'esquerra alternativa que sempre ha defensat que no és possible plantejar una alternativa dins les institucions i que qualsevol canvi real passa per l'acumulació de forces al carrer. És el gran debat històric de l'esquerra entre les posicions en favor del "asalto a los cielos" o "la construcció d'un moviment de masses".

Tot està relacionat. El que nosaltres podem fer a les institucions dependrà molt del que estigui passant al carrer. No depèn només de la voluntat d'11 regidors. Si al carrer hi ha mobilització i pressió, nosaltres podrem fer més canvis.

Posa-me'n exemples.

Per canviar els criteris de contractació de l'Ajuntament i poder contractar més pimes i cooperatives, necessitem que hi hagi pressió i, alhora, que existeixin aquestes pimes i cooperatives per poder contractar-les. Barcelona, tot i ser una ciutat avançada en economia social, no ha construït el teixit

social i productiu per substituir l'economia capitalista convencional.

Aquest exemple és clar, és lògic, sí. Però, un exemple de pressió al carrer?

Barcelona és una ciutat que aquest any ha assumit postulats republicans com no s'havien vist des de la Transició. Però això és possible perquè pel pes històric del moviment republicanista a la ciutat i, també, per l'esclat sobiranista, aquí podem fer coses que a Madrid són impossibles. Podem retirar el bust del rei Joan Carles dels plens, podem canviar el nom de la plaça de Joan Carles I, podem fer homenatges republicans amb festa i poesia... i això a Madrid seria molt difícil. Per què? No crec que perquè el govern de Manuela Carmena no vulgui fer-ho, sinó perquè el teixit social, la pressió ciutadana, el context és diferent.

Cal més pressió des de l'esquerra cap a Barcelona en Comú?

No estic dient això exactament. Segurament és important que els moviments socials i veïnals puguin pressionar el govern, però també és important que els moviments socials pressionin els que manen de veritat, els grans poders. M'agradaria que la interpel·lació de la gent es produís no només contra un govern d'11 regidors, que també, sinó contra els grans interessos privats que tenen seu a Barcelona, a Espanya o a Europa. És molt important controlar el poder polític, però s'han de controlar tots els poders. Qui més poder té, més controlat ha d'estar.

“Cada dia ens hem trobat amb problemes i conflictes sobre els quals no havíem pensat prou”

Heu rebut moltes crítiques de la dreta després d'un any de govern, però CRÍTIC pot fixar-se en les crítiques que heu rebut des de l'esquerra.

Vaga de treballadors de busos i de metro de TMB pel Mobile World Congress. Ada Colau va dir que la vaga era desproporcionada i que els treballadors havien d'aixecar la vaga per poder negociar. Es va actuar bé des de BComú?

A l'Ajuntament, el primer any de govern, hi ha hagut moltes qüestions difícils d'anticipar. Cada dia ens hem trobat amb problemes i conflictes sobre els quals no havíem pensat prou. Nosaltres sempre havíem sigut defensors dels drets dels treballadors i no estàvem prou preparats per negociar a l'altra banda. La primera lliçó que hem après és que aquestes candidatures de canvi han d'aprendre a viure amb el conflicte d'una manera menys traumàtica. Es poden produir vagues, processos de negociació i conflictes laborals, i no ho hem de viure com una tragèdia. Els conflictes, en una societat desigual, són inherents a qualsevol procés de democratització. Però la segona lliçó és que totes les reivindicacions han d'arribar a un punt d'equilibri. L'Ajuntament de Barcelona ha patit un aprimament de la plantilla molt fort en els últims anys i, en general, les relacions laborals a Barcelona estan marcades per la precarització. Hem d'intentar trobar les esclatxes d'un marc legal molt asfixiant contrari als treballadors, evitar qualsevol retallada més i generar aliances per millorar la situació.

Cal repensar els grans contractes de Barcelona? Si no s'inicia el procés de remunicipalització del servei d'aigües, serà un fracàs?

Un dels objectius fonamentals del nostre programa és remunicipalitzar el servei d'aigües. Ho seguim pensant. Però les eleccions ens van donar 11 regidors. Aquest és un tema que s'ha d'impulsar a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i també depèn dels suports d'altres partits polítics. Les dificultats per tirar endavant algunes mesures promeses no són una traïció sinó la constatació que necessitem

aliances molt més àmplies. A les institucions i als carrer. No hem renunciat a res sinó que fem tot allò possible per avançar. Ha passat un any, estem preparant canvis, generant aliances.

“No es pot mirar cap a una altra banda i deixar vendre productes al carrer de forma il·legal”

Què proposeu fer davant la sempre polèmica qüestió dels venedors ambulants? Solucions policials? Solucions economicosocials?

És un tema d'una alta complexitat. El fenomen de la migració a Barcelona és un fenomen que obeeix a lògiques que van més enllà de la situació de la ciutat. No crec que puguem pensar en una solució definitiva i, molt menys, que això es pugui afrontar des d'un punt de vista únicament municipal. Però nosaltres hem de fer, i potser encara no s'ha fet tot el que s'havia de fer, un esforç per defensar que tots els veïns d'aquesta ciutat amb independència del seu origen tinguin garantits tots els drets possibles. S'ha de treballar en molts fronts alhora: fer més ràpid l'empadronament, trobar alternatives d'inserció laboral per a la gent que ven al carrer, ampliar, com hem fet, els ajuts al lloguer per a tothom, garantir sanitat i educació bàsica, vetllar perquè ningú pateixi gana, lluitar pel reconeixement de drets polítics... però això difícilment resoldrà el problema de fons.

Però què proposeu fer? Permetre-ho i deixar fer, o prohibir i reprimir?

Nosaltres creiem que no es pot mirar cap a una altra banda i deixar vendre productes al carrer de forma il·legal. Això no és sostenible. Representa un greuge per als petits comerços i, a més, acaba produint una estigmatització dels mateixos migrants. Hem de buscar alternatives. Però aquestes alternatives són complexes i lentes. El repte és reconèixer drets socials que permetin a tothom sobreviure dignament i descomprimir, alhora, l'ocupació de l'espai públic.

“L'acord amb el PSC no és l'acord ideal, però ens permetrà continuar les polítiques de canvi”

Heu pactat amb el PSC malgrat haver criticat durament les polítiques dels socialistes a Barcelona durant la campanya electoral. Com ho justifiqueu?

Els acords i les aliances que ens han permès tirar endavant polítiques de canvi s'han fet amb ERC, el PSC i la CUP. Voldríem haver fet un acord de govern amb tots tres. Però, atès que la CUP ja ens va dir que no volia entrar al govern de Barcelona, vam treballar a fons per un pacte amb ERC i el PSC. Però el que era insostenible era intentar governar la ciutat amb només 11 regidors, dispersos per la ciutat, entomant temes totalment diferents cada dia. És complicat que jo em dediqui a resoldre qüestions com la dels 'manters', prendre decisions importants a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, ocupar-me del Districte de Sarrià - Sant Gervasi, idear nous projectes econòmics per a la ciutat, canviar els criteris de contractació pública... Això era difícil només amb 11 regidors. L'acord amb el PSC no és l'acord ideal, però ens permetrà continuar les polítiques de canvi.

El pacte amb el PSC no implica, directament o indirectament, cap renúncia als compromisos de Barcelona en Comú?

Per tirar endavant projectes essencials de ciutat, es necessiten 21 vots de regidors. Sempre hem necessitat el suport d'altres forces polítiques. Ara entraran al govern quatre regidors del PSC, però seguirem necessitant acords amb ERC i la CUP.

En el teu primer discurs com a primer a l'Ajuntament citaves Joan Peiró i Lluís Companys ("la Barcelona republicana i llibertària", deies), dos alcaldes d'ERC dels anys trenta, Carles Pi i Sunyer i Hilari Salvadó, i escriptors com Maria-Mercè Marçal i Montserrat Roig. No citaves cap alcalde del PSC ni cap intel·lectual de l'òrbita del PSC. Tu preferies un pacte amb ERC?

A mi m'agradaria que ERC hagués entrat al govern.

Però, entre ERC i el PSC, qui hauries preferit?

Jo he sigut votant d'ERC! De fet, jo he votat per Iniciativa, per la CUP, per Revolta Global i per ERC durant els anys que porto vivint a Catalunya. Bona part de la tradició republicana de Barcelona està representada per figures vinculades a ERC, sobretot als anys trenta. Nosaltres hem participat com a govern municipal en homenatges a Companys, Hilari Salvadó o Pi i Sunyer. Tinc molt bona relació amb la majoria de regidors d'ERC. A mi m'agradaria que fossin al govern. El que no m'agrada és que ERC donés la clau de la governabilitat a Convergència. Això no ho comparteixo. Quan Alfred Bosch diu que no vol pactar amb el PSC, el que apunta indirectament és que hauríem de pactar amb Convergència. Això nosaltres no ho podem acceptar. Amb Convergència no compartim projecte de ciutat.

Creus que a Barcelona hi ha moltes diferències en el projecte global de ciutat entre les alcaldies del PSC i la de Xavier Trias? Em refereixo al Model Barcelona, l'aposta pel turisme, les privatitzacions i externalitzacions, polítiques fiscals, la Guàrdia Urbana, el discurs sobre els moviments socials...

Nosaltres mantenim les crítiques i les diferències que sempre hem tingut amb el PSC. Però, en la nostra experiència, les polítiques de canvi que s'han fet aquest últim any han comptat amb el suport d'ERC i del PSC. Els socialistes han votat a favor de gairebé totes les mesures de canvi que hem proposat. Així és la política municipal. Els acords de govern són sempre complexos per l'aritmètica dels resultats electorals. A Argenton governa la CUP amb el suport del PSC, d'ERC i d'ICV.

"La CUP ha tingut una actitud contradictòria a Barcelona"

La CUP de Barcelona us ha pressionat molt des de l'esquerra. Com valora la seva actitud?

La CUP de Barcelona ha tingut una actitud contradictòria. Crec que no estaven preparats per a aquesta relació amb el món institucional. Noto que han estat molt durs amb nosaltres. No comparteixo la seva lectura global sobre el moment polític i la correlació de forces que existeix a la ciutat. Però també és cert que en moments clau la CUP ha donat suport a polítiques del govern de Barcelona en Comú. Fins i tot, han donat suport a polítiques socials o redistributives que, des de l'extrema esquerra, es podrien veure com a moderades o almenys no revolucionàries. Quan ha calgut, la CUP Barcelona ens ha donat suport. Tot i això, he de dir que per a nosaltres ha estat més fàcil entendre'ns amb la gent de la CUP de Badalona o de Cerdanyola, on tenen responsabilitats de govern, que amb una CUP minoritària i sense posició de govern.

Un dels punts que us poden separar d'ERC o de la CUP és la qüestió de la independència.

Jo sempre he tingut un rebuig contra el centralisme i el nacionalisme espanyolista, i una simpatia pel sobiranisme català, gallec i basc, i fins i tot, per les reivindicacions andaluses. Un dels meus mestres polítics és Xosé Manuel Beiras. Admiro molt Castelao a Galícia; Blas Infante, a Andalusia; Eli Gallastegui al País Basc... Sempre he pensat que totes aquestes expressions sobiranistes són un

element de democratització essencial dins de la península Ibèrica.

Tu votaries sí ara mateix a un referèndum d'independència?

La meva posició davant la independència és, com crec que molts catalans, molt conjuntural. Davant d'una situació de bloqueig i sense cap alternativa... el suport a la independència pot ser la millor manera de denunciar el centralisme i l'autoritarisme. Jo, no venint de l'independentisme, vaig votar sí-sí a la consulta del 9N, i he votat en ocasions per partits polítics independentistes. Però no em considero nacionalista. La causa sobiranista no pot avançar d'esquenes al que pugui passar a Madrid, a Andalusia, a Portugal o a Galícia. Per això sóc un defensor dels processos constituents en plural, i de l'associació lliure i fraterna entre els pobles. Si el resultat de la defensa del sobiranisme ha de ser la independència, doncs, benvinguda sigui.